

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Факультет № 4

Кафедра інформаційної безпеки

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

**з дисципліни “Правова статистика”
на тему:**

**Предмет та метод правової статистики, показники, які в ній
використовуються (частина 1)**

Галузь знань - 0304 Право

**Напрямок підготовки - 6.030401 Правознавство
6.030402 Правоохоронна діяльність**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

**м. Харків
2016 рік**

Передмова

Текст лекції з дисципліни “Правова статистика” на тему “Предмет та метод правової статистики, показники, які в ній використовуються (частина 1)” для курсантів та слухачів за напрямками підготовки „Правознавство”, „Правоохоронна діяльність” на 9 арк.

СХВАЛЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
24.11.2016 Протокол № 9
(дата, місяць, рік)

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
10.11.2016 Протокол № 10
(дата, місяць, рік)

_____
(підпис) Сезонова І.К.
(П.І.Б.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету № 4
18.10.2016 Протокол № 11
(дата, місяць, рік)

_____
(підпис) Марков В.В.
(П.І.Б.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
інформаційної безпеки
28.09.2016 Протокол № 3
(дата, місяць, рік)

_____
(підпис) Сезонова І.К.
(П.І.Б.)

Рецензенти:

Кущенко О.І., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна, кандидат економічних наук
Гнусов Ю.В., завідувач кафедри кібербезпеки факультету № 4 ХНУВС, кандидат технічних наук

Розробники: Кубрак В.П., Колісник Т.П. - Харків, Харківський національний університет внутрішніх справ, 2016

Лекція 1. Предмет та метод правової статистики, показники, які в ній використовуються (частина 1)

План лекції

Навчальні питання:

Вступ

1. Предмет та метод правової статистики
2. Поняття статистичного показника, види показників
3. Абсолютні показники
4. Відносні показники

Заклучення

Література

Основна:

1. Яковлев С.В., Кубрак В.П. Правовая статистика: Підручник, 2004 р.
2. Кальман О.Г., Христич І.О. Правовая статистика: Підручник, 2004 р.
3. Савюк Л.К. Правовая статистика: Учебник, 2000г.
4. Лунеев В.В. Юридическая статистика: Учебник, 1999 г.
5. Правовая статистика / Під редакцією проф. О.М.Джузи, 2000 р.
6. Блувштейн Ю.Д. Криминологическая статистика (статистические методы в анализе оперативной обстановки), 1981 г.
7. Остроумов С.С. Уголовная статистика и борьба с преступностью, 1975 г.

Додаткова:

1. Закон України від 17.09.92 року "Про державну статистику" // Відомості Верховної Ради - 1992 рік, № 43 - ст. 608
2. Закон України від 13 липня 2000 року "Про внесення змін до Закону України "Про державну статистику" // Закони України та інші акти Верховної Ради України – 2000 рік, №33 – ст. 1398
3. Наказ Генерального прокурора України від 17.08.2012 року № 69 "Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань".
4. Наказ Міністра внутрішніх справ України від 2.04.2013 року № 334 "Про подальше вдосконалення аналітичного забезпечення діяльності підрозділів ОВС".
5. Оніщук З.М., Христич І.О. Загальна теорія статистики: Навчальний посібник, 1991 г.
6. Теория статистики: Учебник / Под редакцией Р.А.Шмойловой, 2001 г.
7. Система інформаційного забезпечення ОВС України: Навчально-практичний посібник / Під редакцією Л.В.Бородича, 2000 р.

Текст лекції

1. Предмет та метод правової статистики

Правова статистика – це наука, предмет вивчення якої визначається положеннями і змістом юридичних наук, і яка для його вивчення використовує систему понять і методів загальної теорії статистики.

Таким чином, *правова статистика* має два наукових обґрунтування: *по-перше*, вона заснована на положеннях і змісті юридичних наук (кримінології, кримінального, цивільного та адміністративного права, кримінального, цивільного процесуального права і т.п.), *по-друге*, – на використанні понять, прийомів і методів загальної теорії статистики.

Головною особливістю будь-якої науки є *предмет її пізнання*.

Предметом вивчення правової статистики є кількісна сторона правопорушень і кількісна сторона діяльності правоохоронних органів.

Будь яке явище можна розглядати з двох сторін: якісної і кількісної. Вивчення якісної сторони явища дозволяє встановити його сутність, характерні риси, вивчення кількісної сторони явища дозволяє встановити його кількісну характеристику. Таким чином, вивчення кількісної сторони правопорушень дозволяє встановити їх кількісну характеристику, яка включає в себе загальний розмір правопорушень, їх склад, структуру, інтенсивність, динаміку.

Правопорушення, що досліджуються правовою статистикою, – це *кримінальні, цивільні та адміністративні правопорушення*.

Однак правова статистика вивчає не всі вчинені кримінальні правопорушення, а лише ті, які були *зареєстровані* правоохоронними органами і з приводу яких проводилося досудове слідство та кримінальне судочинство.

Правова статистика вивчає не всі цивільні правопорушення, а лише ті з них, по яких мали місце звертання до суду або нотаріату з цивільним позовом про примусове відновлення порушеного права, про відшкодування заподіяних збитків, про визнання права, тобто правова статистика вивчає *цивільні спори*.

Це відноситься і до адміністративних правопорушень – правова статистика вивчає лише ті адміністративні правопорушення, які були *зареєстровані* і розглядалися органами, наділеними правом адміністративної юрисдикції.

З другого боку предметом правової статистики є також *кількісна сторона діяльності правоохоронних органів* (органів прокуратури, поліції, служби безпеки, установ виконання покарань, митної служби, судів), спрямована на виявлення, попередження і припинення правопорушень, розкриття кримінальних правопорушень, розгляд правопорушень в судах, розшук злочинців, без вісті зниклих осіб і т.д.

В залежності від об'єктів статистичного вивчення правова статистика поділяється на три самостійні галузі: 1) кримінально-правову статистику; 2) цивільно-правову статистику; 3) адміністративно-правову статистику.

Кримінально-правова статистика має своїм об'єктом вивчення кількісну сторону кримінальних правопорушень, осіб, які їх вчинили, та покарань.

Цивільно-правова статистика вивчає кількісну сторону цивільних спорів, що розглядаються судами, осіб, які приймають в них участь, і винесених судами рішень.

Адміністративно-правова статистика має своїм об'єктом вивчення кількісну сторону адміністративних правопорушень, осіб, які їх вчинили, і адміністративних стягнень.

І в кожній з цих галузей об'єктом статистичного вивчення є кількісна сторона діяльності *відповідних* правоохоронних органів. В кримінально-правовій статистиці – це органи прокуратури, поліції, служби безпеки, установ виконання покарань, митної служби, судів кримінального судочинства. В цивільно-правовій статистиці – це суди цивільного судочинства, нотаріат. В адміністративно-правовій статистиці – це органи, які наділені правом адміністративної юрисдикції, тобто органи прокуратури, внутрішніх справ, податкової міліції, митної служби, суди.

Правова статистика в своїй роботі використовує *статистичні та математичні* методи. До них відносяться – метод статистичного спостереження, метод групування, методи побудови статистичних таблиць та графіків, метод відносних показників, метод середніх показників, метод побудови рядів динаміки, методи прогнозування стану правопорушень, методи встановлення зв'язку правопорушень з факторами, що їх обумовлюють.

Дані правової статистики мають як практичне, так і наукове значення. Правова статистика активно використовується в правоохоронній, правозастосовчій та законодавчій діяльності різних державних органів. Правова статистика з одного боку є фактичною базою, а з іншого - одним з основних методів соціально-правового пізнання.

Правова статистика забезпечує юридичні науки великим фактичним матеріалом для проведення різних теоретичних досліджень та узагальнень.

2. Поняття статистичного показника, види показників

Статистичний показник – це число, яке характеризує певну кількісну характеристику досліджуваного явища.

Кожний статистичний показник має чотири визначеності:

- *кількісну визначеність*
- *якісну визначеність*
- *просторову визначеність*
- *часову визначеність*

В статистиці показник – це *число*. Але на відміну від математики, де число має тільки одну, *кількісну*, визначеність, в статистиці це число має вже *чотири* визначеності.

Так, наприклад, на території України за 12 місяців 2015 року зареєстровано 546110 кримінальних правопорушень. Тут “546110” - кількісна визначеність, “кримінальних правопорушень” - якісна визначеність, “територія України” - просторова визначеність, “12 місяців 2015 року” - часова визначеність.

Статистичні показники поділяються на три види: абсолютні, відносні та середні показники.

За способом обчислення показники поділяються на первинні і вторинні (розрахункові).

Абсолютні показники - це первинні показники, які обчислюються шляхом простого підсумування об’єктів вивчення, без використання будь яких формул.

Відносні та середні показники – це вторинні, похідні показники, які обчислюються на базі первинних з використанням різних формул.

За просторовою визначеністю статистичні показники поділяються на загальнотериторіальні та регіональні. *Загальнотериторіальні* показники характеризують досліджуване явище в цілому по країні. *Регіональні* показники характеризують явища в якому-небудь регіоні (область, місто, район).

Як правило, досліджувані статистикою явища досить складні і їх сутність не може бути відображена за допомогою одного окремо взятого показника. Тому найчастіше використовується система статистичних показників.

Система статистичних показників – це сукупність взаємозалежних показників, спрямована на рішення конкретної статистичної задачі.

3. Абсолютні показники

Абсолютні показники – це показники, які характеризують розміри досліджуваних явищ.

Абсолютні показники завжди є іменованими числами і виражаються в *натуральних* (кількість зареєстрованих правопорушень, кількість осіб, які вчинили правопорушення) та *вартісних* (сума матеріальних збитків, сума позовних вимог, сума штрафу) одиницях виміру.

Абсолютні показники характеризують загальний розмір досліджуваного явища та його склад. В *кримінально-правовій статистиці* це загальна кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, їх склад, тобто кількість кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості, кваліфікацією, місцем вчинення і т.д., це кількість виявлених, попереджених, розкритих кримінальних правопорушень, це сума матеріальних збитків, сума їх відшкодування і т.д.

В *цивільно-правовій статистиці* використовуються такі абсолютні показники, як кількість цивільних справ, що знаходяться на розгляді в судах, кількість позивачів і відповідачів, сума позовних вимог, кількість розглянутих справ та інші.

В адміністративно-правовій статистиці мають місце такі абсолютні показники, як кількість зареєстрованих адміністративних правопорушень, осіб, які їх вчинили, сума накладеного штрафу та інші.

Разом з тим, можливості абсолютних показників обмежені, вони не дозволяють виконувати важливі для статистики аналітичні завдання – порівнювати стан правопорушень, діяльність правоохоронних органів на різних територіях.

Наприклад, не можна лише за кількістю зареєстрованих кримінальних правопорушень оцінювати стан криміногенної обстановки на території різних регіонів, тому що ці регіони можуть істотно розрізнятися чисельністю населення, площею території і т.п.

Так, в 2015 році в Харківській області було зареєстровано 39198 кримінальних правопорушень, а в Херсонській - 16110. Здавалося б стан криміногенної обстановки в Харківській області гірше. Однак це не так. Коефіцієнт злочинної інтенсивності (коефіцієнт злочинності), що уявляє собою кількість злочинів, що припадає на кожні 10000 населення і характеризує інтенсивність злочинності, у Харківській області становить 144,34, а в Херсонській - 151,06. Таким чином, криміногенна обстановка гірше в Херсонській області, незважаючи на те, що кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень тут менше (таблиця 1).

Таблиця 1

Області	Кількість зареєстрованих злочинів в 2015 році	КЗІ (кількість злочинів на 10 тис. населення)	Кількість розкритих злочинів 2015 році	Питома вага розкритих злочинів
Харківська	39198	144,34	12517	31,93%
Херсонська	16110	151,06	8081	50,16%

Не можна порівнювати і стан розкриття кримінальних правопорушень у регіонах, орієнтуючись лише на кількість розкритих кримінальних правопорушень. Для того, щоб оцінити цей показник, необхідно кількість розкритих кримінальних правопорушень поділити на суму зареєстрованих кримінальних правопорушень за той же період часу. В таблиці 1 видно, що хоча кількість розкритих злочинів в Херсонській області менше, але їх питома вага (кількість розкритих злочинів поділена на загальну кількість зареєстрованих злочинів) більше.

Наведені приклади свідчать про те, що об'єктивний статистичний аналіз не можна проводити, спираючись лише на абсолютні показники. Розрахунок абсолютних показників є лише *першим кроком* в оцінці характеристики правопорушень. Для більш глибокого та всебічного їх оцінювання використовуються *відносні* і *середні* показники.

4. Відносні показники

Відносні показники – це показники, які отримуються шляхом ділення одних показників на інші. Їх загальна формула:

$$ВП = \frac{\text{показник порівняння}}{\text{показник, прийнятий за базу порівняння}}$$

Відносні показники виражаються у формі коефіцієнтів, відсотків, промилле, продецимилле.

. Форма вираження залежить від того, що приймається за базу порівняння:

- якщо база порівняння приймається за одиницю (один показник поділяється на інший), то відносний показник виражається в *коефіцієнтах*,
- якщо база порівняння приймається за 100% (результат ділення одного показника

- на інший помножується на 100%) – у відсотках (%).
- якщо за 1000 (помножується на 1000) – у промілях (‰);
- якщо за 10000 (помножується на 10000) – у продецимілях (‱).

В правовій статистиці використовуються коефіцієнти і відсотки.

Приклад: $ВП = \frac{12517}{39198} = 0,3193$ (коефіцієнт), $ВП = \frac{12517}{39198} \cdot 100\% = 31,93\%$ (відсотки).

Форма вираження вибирається в залежності від розмірності порівнюваних показників, тому що вона повинна бути найбільш зручною та наочною.

Коефіцієнти використовуються тоді, коли показник порівняння значно перевершує показник, прийнятий за базу порівняння. Так, якщо показник порівняння в 3,5 рази більше, ніж показник, прийнятий за базу порівняння, вираження відносного показника в формі відсотків (350%) не зручне, тому в цьому випадку краще використовувати коефіцієнт (3,5). В інших випадках використовується вираження відносного показника в формі відсотків.

У відсотках відносний показник виражається в тих випадках, коли порівнюваний показник незначно відрізняється від бази. Найбільш часто відносні показники розраховують у відсотках.

Коли базу порівняння прийняти за 1000, то ми одержуємо результати в промілях

В правовій статистиці використовуються такі відносні показники:

- 1) відносний показник інтенсивності
- 2) відносний показник структури
- 3) відносний показник координації
- 4) відносний показник динаміки
- 5) відносний показник порівняння

Відносний показник інтенсивності (ВПІ) характеризує ступінь поширеності досліджуваного явища у певному середовищі і уявляє собою відношення показника, який характеризує досліджуване явище, до показника, який характеризує середовище поширення цього явища.

$$ВПІ = \frac{\text{показник, який характеризує досліджуване явище}}{\text{показник, який характеризує середовище поширення явища}}$$

Відносні показники цього виду на відміну від інших відносних показників можуть мати найменування. Їх ще називають “рівень”. Наприклад рівень народжуваності (кількість народжених на 1000 населення), рівень смертності (кількість померлих на 1000 населення), рівень економічного розвитку (сума внутрішнього валового продукту на душу населення) і т.д.

При дослідженні кримінальних правопорушень використовуються такі відносні показники інтенсивності, як коефіцієнт злочинної інтенсивності та коефіцієнт злочинної активності.

Коефіцієнт злочинної інтенсивності – це показник, який характеризує кількість злочинів, що приходить на певну частину населення, тобто характеризує інтенсивність злочинів на тій чи іншій території. Його ще називають коефіцієнт злочинності, рівень злочинності.

Коефіцієнт злочинної інтенсивності обчислюється за формулою:

$$КЗІ = \frac{\text{кількість злочинів}}{\text{населення регіону}} \cdot 1000; 10000; 100000$$

Цей коефіцієнт розраховується за певний період часу з урахуванням кількості населення на кінець цього періоду. Тільки застосовуючи КЗІ можна об'єктивно порівняти ситуацію з кримінальними правопорушеннями в різних регіонах за один і той же період часу.

Наприклад, у Харківській області в 2015 році було зареєстровано 39198 злочинів, населення області становило 2715666 чоловік. Коефіцієнт злочинної інтенсивності на 10000 населення буде дорівнює:

$(39198/2715666) \cdot 10000 = 144,34$ злочинів/10 тис.

Коефіцієнт злочинної інтенсивності в Херсонській області за цей період часу становить - 151,06. Таким чином, криміногенна обстановка гірше в Херсонській області.

Значення КЗІ на території України в 2015 році відображені в таблиці 2:

Таблиця 2

Регіони	КЗІ	Регіони	КЗІ	Регіони	КЗІ
Автономна Республіка Крим		Київська область	138,81	місто Севастополь	
Вінницька область	103,01	місто Київ	223,13	Сумська область	122,06
Волинська область	90,88	Кіровоградська область	186,90	Тернопільська область	66,50
Дніпропетровська область	148,81	Луганська область	50,49	Харківська область	144,34
Донецька область	74,76	Львівська область	129,38	Херсонська область	151,06
Житомирська область	107,12	Миколаївська область	159,24	Хмельницька область	94,29
Закарпатська область	84,75	Одеська область	119,59	Черкаська область	129,47
Запорізька область	238,30	Полтавська область	162,55	Чернігівська область	148,22
Івано-Франківська область	59,34	Рівненська область	93,79	Чернівецька область	101,19
				Всього по Україні	127,72

Найбільш високий рівень злочинності в Дніпропетровській, Запорізькій, Кіровоградській, Миколаївській, Полтавській, Херсонській, Чернігівській областях та в місті Києві. Найбільш низький - в Тернопільській, Івано-Франківській, Волинській та Закарпатській областях.

Коефіцієнт злочинної інтенсивності дозволяє визначати територіальну розповсюдженість як загальної злочинності, так і окремих видів злочинів. Для цього використовуються, так звані, *спеціальні коефіцієнти злочинності*. Це можуть бути коефіцієнти злочинної інтенсивності за родовим об'єктом злочинного посягання (розділами Особливої частини КК України), ступенем їхньої тяжкості, окремими видами і тд.

Коефіцієнт злочинної активності показує, скільки приходить осіб, що вчинили злочини, на певну частину населення, тобто з якою активністю населення приймає участь у злочинній діяльності.

Коефіцієнт злочинної активності визначається за формулою:

$$КЗА = \frac{\text{кількість осіб}}{\text{кількість населення від 14 років та старіше}} \cdot 1000; 10000; 100000$$

У знаменнику виключене населення до 14 років тому, що воно не може бути суб'єктом кримінально-правових відносин за законодавством України.

Значення КЗА на території України в 2015 році відображені в таблиці 3:

Таблиця 3

Регіони	КЗА	Регіони	КЗА	Регіони	КЗА
Автономна Республіка Крим		Київська область	35,55	місто Севастополь	
Вінницька область	35,24	місто Київ	29,15	Сумська область	44,13
Волинська область	34,10	Кіровоградська область	45,90	Тернопільська область	28,34
Дніпропетровська область	41,19	Луганська область	12,38	Харківська область	38,83
Донецька область	18,52	Львівська область	29,10	Херсонська область	40,27
Житомирська область	39,12	Миколаївська область	45,40	Хмельницька область	32,37

Закарпатська область	29,10	Одеська область	32,72	Черкаська область	32,68
Запорізька область	44,49	Полтавська область	40,23	Чернігівська область	36,88
Івано-Франківська область	21,52	Рівненська область	23,92	Чернівецька область	26,57
				Всього по Україні	32,69

Найбільш високий рівень злочинної активності населення в Дніпропетровській, Миколаївській, Запорізькій, Кіровоградській, Рівненській та Сумській областях. Найбільш низький - в Івано-Франківській, Львівській, Закарпатській, Тернопільській, Рівненській областях та місті Києві.

Якщо замість кількості осіб, що вчинили кримінальні правопорушення, взяти кількість засуджених осіб, то отриманий показник буде називатися *коефіцієнтом судимості*.

Відносний показник структури (ВПС) характеризує співвідношення частини і цілого.

Він уявляє собою відношення показника, що характеризує частину, до показника, що характеризує ціле.

$$ВПС = \frac{\text{показник, що характеризує частину}}{\text{показник, що характеризує ціле}}$$

Це відношення, виражене у відсотках, називається **питома вага** окремої частини у всьому цілому. Як правило, усе ціле приймається за 100 %, а його окремі частини – за відповідну кількість відсотків.

Наприклад, на території Харківської області в 2015 році зареєстровано 39198 кримінальних порушень, з них 12517 - розкриті. Відносний показник структури (питома вага) розкритих кримінальних правопорушень становить:

$$ВП = \frac{12517}{39198} \cdot 100\% = 31,93\% \text{ (відсотки)}..$$

Значення ВПС (питомої ваги) розкритих кримінальних правопорушень на території України в 2015 році відображені в таблиці 4:

Таблиця 4

Регіони	ВПС	Регіони	ВПС	Регіони	ВПС
Автономна Республіка Крим		Київська область	30,50	місто Севастополь	
Вінницька область	35,02	місто Київ	20,78	Сумська область	42,63
Волинська область	40,69	Кіровоградська область	35,56	Тернопільська область	49,96
Дніпропетровська область	34,88	Луганська область	27,49	Харківська область	31,93
Донецька область	28,86	Львівська область	28,36	Херсонська область	50,16
Житомирська область	44,33	Миколаївська область	37,31	Хмельницька область	42,93
Закарпатська область	40,71	Одеська область	31,03	Черкаська область	37,59
Запорізька область	33,30	Полтавська область	34,75	Чернігівська область	37,48
Івано-Франківська область	35,09	Рівненська область	31,66	Чернівецька область	41,09
				Всього по Україні	33,37

Найбільш висока питома вага розкритих злочинів в Тернопільській, Херсонській, Чернівецькій, Житомирській областях, найбільш низька - в Київській, Львівській областях та місті Києві.

Відносний показник структури використовується набагато частіше, ніж інші відносні показники, тому що він дозволяє зрозуміти структуру різних правопорушень.

Можна обчислити ВПС за всіма видами класифікацій, які використовуються в правовій статистиці. Так, в кримінально-правовій статистиці використовуються відносні показники структури кримінальних правопорушень за кримінально-правовими та кримінологічними ознаками, особи, які вчинили кримінальні правопорушення - за кримінально-правовими, кримінологічними та соціально-демографічними ознаками. ВПС дають відповідь на питання, які види кримінальних правопорушень, цивільних спорів або адміністративних правопорушень реєструються найчастіше в тій чи іншій області країни, яка структура осіб, які вчинили правопорушення, на різних територіях, які види покарань найчастіше призначаються і т.д.

Відносний показник координації (ВПК) характеризує співвідношення окремих частин одного цілого. Одна із складових частин цілого приймається за базу порівняння і потім розраховується співвідношення з нею інших частин сукупності.

$$ВПК = \frac{\text{показник, що характеризує частину}}{\text{показник, що характеризує частину, прийняту за базу}}$$

Наприклад, на території Харківської області в 2015 році зареєстровано 39198 кримінальних порушень, з них 12517 – розкритих і 26681 – не розкритих. Відносний показник координації не розкритих та розкритих кримінальних правопорушень становить: $ВПК = \frac{26681}{12517} = 2,13$.

Використання відносного показника координації дозволяє встановити співвідношення певних видів правопорушень, певних категорій осіб, які вчинили ці правопорушення, певних видів покарань. При дослідженні правопорушень це співвідношення неповнолітніх і дорослих, які вчинили правопорушення, розкритих і нерозкритих кримінальних правопорушень, правопорушень, вчинених в місті і в сільській місцевості і т.д.

Значення ВПК (співвідношення нерозкритих і розкритих кримінальних правопорушень) на території України за 12 місяців 2015 року відображені в таблиці 5:

Таблиця 5

Регіони	ВПК	Регіони	ВПК	Регіони	ВПК
Автономна Республіка Крим		Київська область	2,28	місто Севастополь	
Вінницька область	1,86	місто Київ	3,81	Сумська область	1,35
Волинська область	1,46	Кіровоградська область	1,81	Тернопільська область	1,00
Дніпропетровська область	1,87	Луганська область	2,64	Харківська область	2,13
Донецька область	2,47	Львівська область	2,53	Херсонська область	0,99
Житомирська область	1,26	Миколаївська область	1,68	Хмельницька область	1,33
Закарпатська область	1,46	Одеська область	2,22	Черкаська область	1,66
Запорізька область	2,00	Полтавська область	1,88	Чернігівська область	1,67
Івано-Франківська область	1,85	Рівненська область	2,16	Чернівецька область	1,43
				Всього по Україні	2,00

Найбільш велике розходження нерозкритих та розкритих злочинів в місті Києві, Донецькій, Луганській, Запорізькій та Львівській областях, найбільш мале - в Тернопільській, Херсонській і Чернігівській областях.

Відносний показник динаміки характеризує співвідношення однойменних показників за різні, але рівні, періоди або моменти часу і таких, що відносяться до однієї території, і уявляють собою відношення показника поточного періоду до показника попереднього періоду.

$$ВПД = \frac{\text{показник поточного періоду}}{\text{показник періоду порівняння}}$$

Наприклад, на території Харківської області в 2015 році зареєстровано 39198 кримінальних порушень, а в 2014 році – 30937. Відносний показник динаміки зареєстрованих кримінальних правопорушень становить: $ВПД = \frac{39198}{30937} = 1,27$.

Значення ВПД (співвідношення кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень за 12 місяців 2015 і 2014 років) на території України відображені в наступній таблиці:

Таблиця 6

Регіони	ВПД	Регіони	ВПД	Регіони	ВПД
Автономна Республіка Крим		Київська область	1,43	місто Севастополь	
Вінницька область	1,18	місто Київ	1,19	Сумська область	0,97
Волинська область	1,30	Кіровоградська область	1,07	Тернопільська область	1,29
Дніпропетровська область	1,04	Луганська область	0,43	Харківська область	1,27
Донецька область	0,64	Львівська область	1,51	Херсонська область	1,12
Житомирська область	1,35	Миколаївська область	1,33	Хмельницька область	1,26
Закарпатська область	1,01	Одеська область	1,15	Черкаська область	1,36
Запорізька область	1,25	Полтавська область	1,32	Чернігівська область	1,54
Івано-Франківська область	1,12	Рівненська область	1,10	Чернівецька область	1,17
				Всього по Україні	1,10

Найбільш високий ВПД (в 2015 році більше кримінальних правопорушень, ніж в 2014) в Київській, Львівській, Чернігівській областях, найбільш низький (в 2015 році менше кримінальних правопорушень, ніж в 2014) - в Дніпропетровській, Закарпатській, Кіровоградській, Рівненській і Сумській областях.

Відносний показник порівняння характеризує співвідношення однойменних показників за один і той же період часу, та таких, що відносяться до різних територій.

$$ВППор = \frac{\text{показник, що характеризує територію А}}{\text{показник, що характеризує територію Б}}$$

Прикладом цього показника є співвідношення в певних адміністративно-територіальних регіонах коефіцієнтів злочинної інтенсивності, кількості населення, кількості особового складу органів внутрішніх справ за певний період часу і т.д. Так, коефіцієнт злочинної інтенсивності в Харківській області за 12 місяців 2015 року становить 144,34; Миколаївській - 159,24; Одеській - 119,59. Якщо порівняти по цьому показнику Харківську область із зазначеними областями, то відносний показник порівняння коефіцієнтів злочинної інтенсивності буде дорівнювати: щодо Миколаївської області - 0,91, Одеської- 1,21.